

H R A F N

1

De flora van IJsland

Overal in de natuur heerste stilte. De schaduwen aan de horizon werden donkerder, tekenden zich af tegen de hemel en gingen vervolgens op in de nacht.

Ze zwegen alle vier. Op een zacht gemompel op de radio na was er niets te horen. Op de achterbank zat Vigdís een boek te lezen. Anna had net een dutje gedaan en daarna een biertje opengemaakt. Tussen hen in lag Anna's hond, een IJslandse herdershond die ze sinds een paar maanden had.

'Laten we een spelletje doen,' zei Anna en ze verbrak daarmee de stilte. 'Ik denk aan een ding, iets wat zich in of buiten de auto bevindt, op de weg of in het zand...'

'Ja, dat was ik helemaal vergeten,' onderbrak Egill haar, met een stem vol kinderlijke verwachting na zijn derde biertje en een tiende slok uit zijn heupflesje.

'Interessant,' zei Hrafn en hij negeerde Egill. Hij keek naar Anna in de achteruitkijkspiegel, haar donkere silhouet en de doffe glans in haar ogen. 'Wat bedoel je met "ding"? Als ik denk aan het geweten van je vent hier of aan bloed, telt dat dan ook?'

'Dat is echt walgelijk,' zei ze schamper. Egill keek door het raampje naar buiten en Hrafn kreeg het idee dat hij in de zijspiegel keek, naar Vigdís, die achter hem zat. 'Nee, bloed telt niet. Alles wat je niet om je heen kunt zien, mag niet.'

'Waar hebben jullie het over?' vroeg Vigdís en ze sloeg *De flora van IJsland*, waar ze in verdiept had gezeten, dicht. An-

na legde haar het spel uit en zei dat ze wilde beginnen.

‘*Do it!*’ zei Egill en het spel begon. Hrafn hield zijn blik op de weg, die naarmate het donkerder werd steeds moeilijker te zien was. De avonden waren niet meer zo licht, het werd ’s nachts een paar uur donker en de gedachte aan de winter drong zich weer op, verrees als een stortzee aan de horizon en voedde zijn gevoel van angst dat de afgelopen dagen was gegroeid. Sinds het begin van de middag had hij sterk de neiging om zo snel mogelijk terug naar de stad te rijden.

‘De ogen van onze chauffeur?’ vroeg Vigdís en de jeep reed verder tussen de reflectorpaaltjes, die opvlamden in het donker. Hrafn drukte op het knopje om het raampje naar beneden te laten gaan, stak zijn hoofd naar buiten en zag een dicht wolkendek aan de hemel, opvallend dichtbij, maar ja, ze waren ook op de hoogvlakte.

‘Denk je dat je het antwoord in de wolken zult vinden?’ zei Anna achter hem en ze lachte.

‘Jullie zullen me moeten helpen, jongens,’ zei Vigdís. ‘Er schiet me niks meer te binnen.’

‘Reflectorpaaltjes,’ zei Hrafn en hij liet het raampje weer omhoogkomen. Anna zei nee. De poolwinter, dacht hij. Was dat een ding? Er waren in elk geval overal om hen heen sporen van te zien, rotsen, aangetast door vorst, geen groen, geen kleuren, geen planten. Alleen maar zand, gruis, allerlei tinten zwart en grijs.

Plotseling zakten de wolken naar beneden en ze reden de mist in. De koplampen van de auto sneden twee lichtkegels in de nevel, die wit oplichtte, maar die aan de zijkan-ten, boven het zwarte zand, donkergrijs was. Het zicht was maar een meter of tien, twintig en Hrafn kreeg al snel pijn aan zijn ogen van het staren in de mist. Hij had best even willen pauzeren, maar Egill was te dronken om achter het stuur te zitten en de vrouwen vertrouwde hij sowieso niet, in de bewoonde wereld al niet, laat staan hier op de zandvlak-te.

Hij zette de auto stil om even te pissen en een frisse neus te halen, en hij staarde in de mist, die in rap tempo dichterbij werd en hem koud en vochtig in het gezicht sloeg. Niemand van hen had ook maar een greintje ervaring met bergtochten of wist wat te doen bij motorpech. Vigdís had dit ter sprake gebracht toen ze hun reis aan het plannen waren, maar Egill en hij hadden haar gerustgesteld met wat loze praatjes die nergens toe verplichtten; ze installeerden weliswaar een gps-ontvanger, maar al snel nadat ze bij de Askja waren vertrokken had die de geest gegeven – hoewel ze daar niet helemaal zeker van waren, aangezien niemand echt verstand had van het apparaat.

Hij vroeg zich af hoelang een mens het alleen op de zandvlakte kon redden. Een paar dagen in de zomer, gesteld dat je water hebt en je tegen de wind kunt beschermen, maar in de winter maar een paar uur, een paar minuten zelfs; de angst bij de gedachte verloren te zijn maakt dat het bloed naar de huid stroomt, waardoor je lichaam afkoelt, je weet niet meer wat je moet doen, de spanning wordt te groot en je hele systeem valt uit, louter uit angst.

Hij ging weer in de auto zitten en reed weg. De reflectorpaaltjes lichtten dof op in de mist als de ogen van diepzeevissen. Vanuit zijn ooghoek zag hij Egill een sigaret opsteken en zijn flesje nog eens aan zijn mond zetten, en hij hoorde hem lachen. De andere twee waren nog steeds dat spelletje aan het spelen en ineens werd hij overvallen door het besef dat de hele situatie absurd was, dat ze met z'n viereen over de zandvlakte ten noorden van de Vatnajökull reden, in het donker en de mist, alsof het de normaalste zaak van de wereld was; Mexicaans bier drinkend, luchtig gekleed vanwege de temperatuur, die ze instelden door aan een knop op het dashboard te draaien, onder het genot van een muziekje; ze werden zonder horten of stoten door het landschap gedragen, hoorden geen geknars en gekraak van de banden die de stenen vermaalden, trokken zich nergens wat van aan waar

het de reis betrof, maar wel van heel andere dingen, van hun relaties, van iets wat iemand eerder tegen iemand anders had gezegd, gisteren of twintig jaar geleden, bij- en afschrijvingen op iemands rekening, terwijl ze buiten de natuur voorbij zagen trekken...

Hij schrok op uit zijn gepeins en probeerde zich weer op de weg te concentreren, maar hij realiseerde zich tegelijk dat er iets was veranderd. Na een paar minuten rijden stuurde hij eerst de ene kant op en daarna de andere, hij minderde vaart en bleef ten slotte stilstaan.

‘Wat is er?’ vroeg Egill.

‘Zien jullie ergens reflectorpaaltjes?’ Hrafn probeerde zich te herinneren wanneer hij voor het laatst een paaltje had gezien, maar dat lukte niet. De afstand tussen de paaltjes was langzaam maar zeker groter geworden en ze werden meteen door de mist opgeslokt.

‘Verdomme,’ zei Egill. Hij ging rechtop in zijn stoel zitten en keek uit het raam. Anna stak haar hoofd tussen de stoelen door en vroeg of ze verdwaald waren.

‘Dat zou ik niet erg vinden,’ voegde ze eraan toe. ‘Verdwaald in de mist, net als in sprookjes.’

‘Wanneer hebben we voor het laatst een paaltje gezien?’ vroeg Hrafn en hij keek Vigdís aan in de spiegel. Ze trok een wenkbrauw op.

‘Geen idee,’ zei ze. ‘Ik zat met mijn hoofd bij het spelletje.’

Hrafn keek naar het licht, naar de witte mistsluiers voor zich, duwde het gaspedaal in en reed langzaam verder.

‘Hoe kun je nou de weg kwijtraken?’ vroeg Egill.

‘We moeten dit oplossen,’ zei Anna en ze stak haar hoofd weer tussen de stoelen door. Er kwam een scherpe, bedwelvende alcohollicht uit haar mond. Het kon niet lang geleden zijn dat ze van de weg waren geraakt. Hij had vaag het idee dat hij vooral links had aangehouden, wat betekende dat de weg rechts van hen moest zijn.

Hij stuurde naar rechts en probeerde die richting aan te

houden. Vigdís vroeg wat hij aan het doen was en hij legde het uit. ‘Dan mogen we hopen dat de weg niet ook naar rechts afbuigt,’ zei ze en Anna giechelde.

Hrafn hield rechts aan tot hij zeker dacht te weten dat de weg niet aan de rechterkant kon zijn. Bovendien had hij waarschijnlijk zo’n scherpe bocht gemaakt dat ze een rondje hadden gereden, een relatief klein rondje ook nog, en misschien wel meer dan een. De rest had te veel gedronken om het te merken, of het kon ze niet schelen.

Hij stopte weer, zette de radio uit om zich beter te kunnen concentreren en haalde het kompas uit het handschoenenvakje.

‘Zo is dat,’ zei Egill met dikke tong. ‘Geen halve maatregelen.’

Hrafn opende het kompas, legde het op zijn schoot en reed verder in oostelijke richting.

‘Waarom doe je dat?’ vroeg Anna.

‘Zodat we niet in een rondje rijden,’ zei hij en hij keek beurtelings naar het kompas en naar het zand voor hen.

‘Maar rijden we de goede kant op?’ vroeg Vigdís.

‘De weg die we aan het volgen waren, loopt van noord naar zuid,’ zei hij. ‘Ik weet zeker dat we niet links van de weg af zijn geraakt. Dat betekent dat we ten westen van de weg zitten, en nu rijden we naar het oosten om hem terug te vinden. Bezwaren?’

Vigdís fronste weer en hij kreeg het idee dat ze geïrriteerd was.

‘Klinkt goed,’ zei ze. ‘Behalve natuurlijk als we de weg dwars oversteken, tussen de paaltjes door, waardoor we hem niet opmerken...’

‘Dan moeten we gewoon goed opletten, toch? Degenen die rechts in de auto zitten kijken die kant op, de rest de andere kant op.’ Het gevoel van wanhoop dat hij eerder had gehad stak weer de kop op, het gevoel opgesloten te zitten. Hij liet het raampje naar beneden gaan en zag dat de mist

nog dichter werd, rook dat de geur van alcohol steeds sterker werd...

‘Hoe kon je in godsnaam de weg kwijtraken?’ hoorde hij Egill naast zich jammeren en hij had geen zin meer hem nog langer te negeren.

‘Hoe kon jij de weg kwijtraken! Je zit toch godverdomme naast me uit datzelfde raam te kijken?’

‘Maar ik zit niet achter het stuur, of wel soms?’

‘Jongens,’ zei Vigdís en ze raakte Hrafns schouder aan, ‘kunnen we niet beter een beetje rustig aan doen, even diep ademhalen en zo. Het komt allemaal goed, misschien wel veel sneller dan je denkt.’

Ze zwegen. De hond was rechtop gaan zitten, af en toe jankte hij zachtjes, en door het open raam hoorden ze het geknars van het zand onder de banden. Hrafn speurde aan zijn kant het donker af, maar zag niets. Na tien minuten in oostelijke richting te hebben gereden wist hij niet meer wat ze het beste konden doen. Hij dacht terug aan zijn eerste reactie, kreeg het idee dat hij niet ver genoeg naar het westen was gereden, en wierp een blik op het kompas om zich ervan te verzekeren dat ze de goede richting op gingen. Als ze die aanhielden moesten ze uiteindelijk weer op de weg uitkomen.

‘Zijn er hier ravijnen of spleten?’ vroeg Anna. ‘Egill, wil je alsjeblieft je gordel omdoen?’

‘Of drijfzand,’ zei Vigdís.

‘Hè, bah. Waar we in kunnen zakken, bedoel je?’

‘Ja, net als in een moeras. Er zijn hier paarden uit de middeleeuwen gevonden, goed geconserveerd in de modder. En mensen.’

‘Dan zou een jeep echt een sensatie zijn. Met vier passagiers, een hond, mobieltjes, sms’jes en tandvullingen. De eenentwintigste eeuw meldt zich voor toekomstig archeologisch onderzoek!’ Ze lachten.

Van de reflectorpaaltjes en de weg was geen spoor te be-

kennen. In plaats van om te draaien en zich daarvoor te moeten verantwoorden, besloot Hrafn verder naar het oosten te rijden. Het was ongetwijfeld beter geweest om te stoppen en te wachten tot het na een paar uur lichter zou worden of tot de mist optrok, maar het zou ontzettend suf zijn als de weg maar een paar meter verderop was. Hij reed verder, wilde niet te snel opgeven, maar misschien raakte hij gewoon zijn gevoel voor tijd kwijt, verzonk hij in gedachten of misschien kon het hem niet meer schelen; misschien kon het hun allemaal niet meer schelen, ze staarden zwijgend in de mist, die grijs was aan de zijkanten en oplichtte in het midden, waar Hrafn een verblindend witte opening in dacht te rijden, een gang die steeds verder naar binnen leidde.

Op een gegeven moment zag hij licht in de mist, zwak en geel. Onwillekeurig reed hij in de richting van het licht en hij hield het stuur met beide handen stevig vast. Het donker trok aan hen voorbij en hij mompelde zachtjes in zichzelf, tuurde met half dichtgeknepen ogen naar het licht, maar ineens verdween het, er kwam iets uit de mist tevoorschijn razen wat tegen de auto aan ramde.